

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 11. aprila 2016

Povzetek

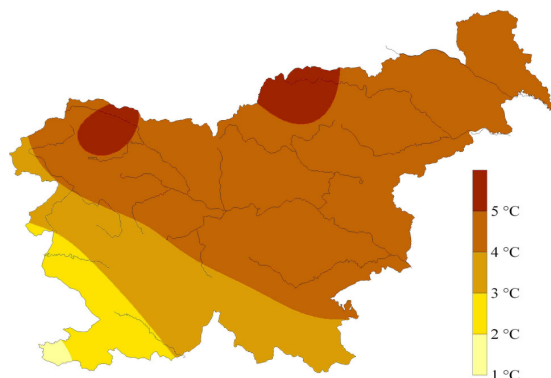
Suho vreme, ki je prevladovalo skoraj vso drugo polovico marca, je vztrajalo tudi v prvi dekadi aprila. Nekaj malega dežja je padlo šele ob koncu dekade. Na vzhodu države, kjer bi ozimni posevki žit zaradi suhih tal padavine najbolj potrebovali, jih je bilo do 10 mm. Voda v kmetijskih tleh je rastlinam postala nekoliko težje dostopna, ozimna žita in oljna ogrščica so se že znašle v občasnem spomladanskem sušnem stresu, prav tako zgodnje zelenjadnice, ki so že posajene na prosto.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V novo vegetacijsko sezono nas je popeljalo prijetno toplo vreme, temperature zraka so bile ves čas nad običajnimi za prvo aprilsko dekada, kljub temu da se je v drugi polovici dekade ohladilo, sprva na vzhodu, čez dan ali dva tudi na zahodu. Na Obali so se temperature zraka gibale okrog povprečnih, proti notranjosti Slovenije pa se je odstopanje povečevalo, v večjem delu države je bilo topleje za vsaj 4 °C. Zabeležili smo že kakšen topel dan, ko se je najvišja temperatura zraka povzpela nad 25 °C, na primer v Celju in Novem mestu. Sicer pa so bile najnižje povprečne dnevne temperature zraka 9 °C, na Primorskem 11 °C, najvišje pa so se dvigale do 15 °C v večjem delu Gorenjske in na Primorskem, pa vse tja do 20 °C v Pomurju. Suha zemlja je prejela nekaj vode z dežjem ob koncu dekade. Padavin je bilo malo, razporejene so bile v dveh dneh, večinoma jih je bilo manj kot polovica dolgoletnega povprečja (1981–2010). Le za vzorec, do 5 mm, je dežja padlo na Koroškem in v Podravju, nekoliko več, do 13 mm, v Pomurju, v Savinjski dolini, v delu Dolenjske, v Spodnjem Posavju ter na zahodnem robu države, medtem ko je nekoliko bolj deževalo na Notranjskem, kočevskem, v sredo- in visokogorju. Največ sončnih ur smo zabeležili na severovzhodu, nekaj več kot 60, več kot 50 ur je bilo v osrednji Sloveniji, Dolenjskem in mariborskem, drugod več kot 40 ur. Glede na vrednosti dolgoletnega povprečja lahko sklenemo, da je sonce sijalo v okviru običajnih vrednosti. Delež je bil nekoliko nižji na zahodu in na savinjskem, do 70 do 90 %.

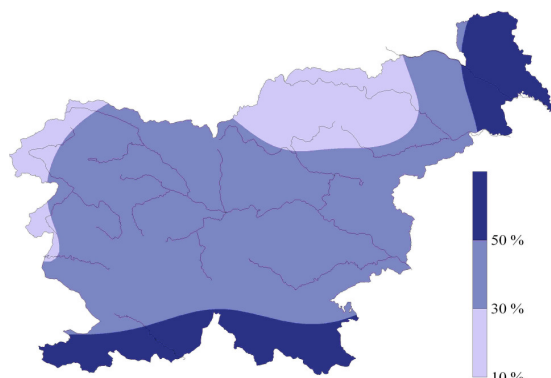
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	13,2	23,4	5,8
Portorož let.	13,0	20,1	7,4
Ljubljana	14,4	24,5	4,7
Novo mesto	14,0	26,6	2,9
Celje	13,4	25,1	0,5
Maribor let.	13,6	23,8	2,2
Murska Sobota	13,8	24,6	1,0
Rateče	8,9	21,0	0,4
Slovenj Gradec	12,7	23,4	0,4

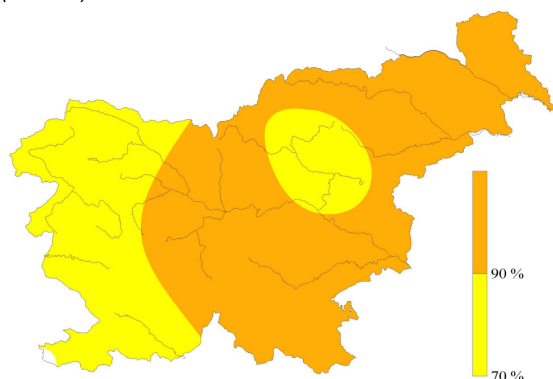
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	10,5	8	2
Portorož let.	13,0	8	2
Ljubljana	17,7	8	2
Novo mesto	13,1	8	2
Celje	9,7	8	2
Maribor let.	4,6	8	2
Murska Sobota	10,4	9	1
Rateče	8,3	8	2
Slovenj Gradec	2,8	8	2

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	43,6	10,0
Portorož let.	42,6	10,0
Ljubljana	53,9	10,9
Novo mesto	52,2	10,4
Celje	42,2	9,8
Maribor let.	54,0	10,2
Murska Sobota	60,5	9,7
Rateče	45,5	9,4
Slovenj Gradec	47,3	10,8

TEMPERATURA TAL

V prvi dekadi aprila so se tla v setveni globini ogrela na okoli 13 °C, na Primorskem pa med 14 in 16 °C. V primerjavi s povprečjem so bila tla od okoli 3 do 4 °C toplejša. Najvišje izmerjene temperature tal v globini 5 cm so bile na Primorskem med 20 in 24 °C, drugod med 17 in 20 °C, na severovzhodu skoraj 21 °C. Tla se na Primorskem niso ohladila več pod 10 °C, v celinskem delu Sloveniji pa ne pod 7 °C, razen v Pomurju in na Koroškem. Pet cm globlje so bile najnižje temperature za skoraj stopinjo višje, najvišje pa 2 do 3 °C nižje v primerjavi s temperaturami na globini 5 cm. Površinski sloj tal je bil večinoma suh, razen 8. in 9. dan dekade ob padavinah vlažen.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

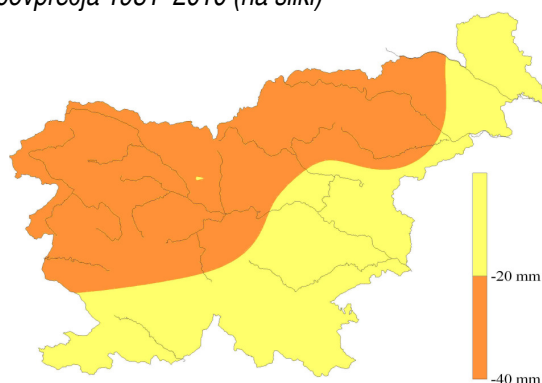
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	15,4	3,3	10,0	23,7	15,1	3,1	11,0	20,2
Portorož let.	14,7	3,1	10,5	20,4	14,6	2,8	11,4	17,5
Ljubljana	12,9	3,3	8,2	16,7	13,0	3,3	9,6	15,3
Novo mesto	13,3	3,8	7,4	20,3	13,1	3,4	8,8	16,7
Celje	13,1	3,8	8,0	17,8	12,8	3,4	9,0	15,5
Maribor let.	13,6	4,2	7,4	19,7	13,4	4,1	8,1	18,5
Murska Sobota	13,3	3,8	6,4	20,7	13,7	4,0	7,6	17,6
Slovenj Gradec	12,7	4,3	5,6	19,6	12,2	3,8	6,9	16,6

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Najvišje izhlapevanje iz tal in rastlin je v toplih in vetrovnih dneh na vzhodu države že prestopilo 4 mm oziroma na severovzhodu tudi 5 mm. Dekadne vrednosti izhlapevanja so se gibale od 20 mm na zahodu do več kot 30 mm na severovzhodu države. Vodna bilanca je bila povsod pod povprečjem. Dekadni vodni primanjkljaj je znašal od 8 mm na Obali in v osrednji Sloveniji, do več kot 20 mm na severovzhodu države.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-15,5	26,0	0
Portorož let.	-8,2	21,2	0
Ljubljana	-8,1	25,8	0
Novo mesto	-13,2	26,3	0
Celje	-17,3	27,0	0
Maribor let.	-28,1	32,7	2
Murska Sobota	-22,3	32,7	2
Rateče	-12,2	20,5	0
Slovenj Gradec	-19,4	22,2	0

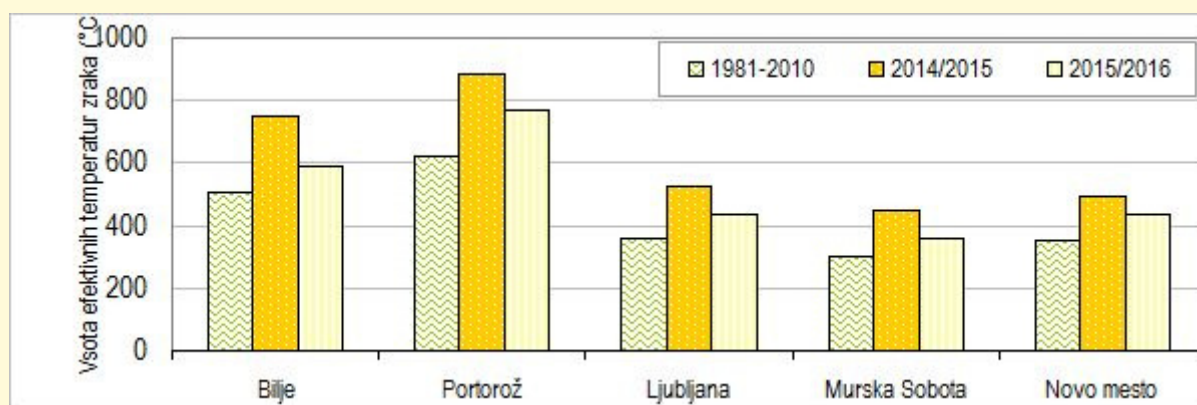
STANJE RASTLIN

Ob nadpovprečnih temperaturah zraka v prvi dekadi aprila izbruha ozelenjene pomladi ni moglo nič več zadržati. Če so se rastline v zgodnejšem pomladnem obdobju še držale vrstnega reda, najprej je olistal črni bezeg, nato vrba in breza, so ob koncu prve dekade aprila skoraj hkrati ozeleneli divji kostanj, lipa, dan ali dva za njo še lipovec in tudi hrast. Olistala je tudi bukev, skoraj deset dni prej kot običajno. Fenološki razvoj je bil v hribih kasnejši. Medtem, ko je v nižinah rumeni dren odcvetel že sredi marca, so se 900 m nad morjem sredi prve dekade rumeni brsti šele dobro razcveteli.

Dobra prevetrenost in visoke temperature zraka so močno povečale izhlapevanje, ki je na severovzhodu države že preseglo 5 mm dnevno. Površinski sloj kmetijskih tal se je precej izsušil, meritve vsebnosti vode v tleh so pokazale, da je voda v površinskem sloju tal že postala težje dostopna. Dež, ki je ob koncu dekade padel na izsušena tla, je vsaj ponekod v osrednji Sloveniji, dal novih moči travni ruši in ozimnim žitom. Ozimna žita na severovzhodu kolenčijo, v to fazo pa so po mnenju kmetijsko svetovalne službe prešla prehitro, še preden so se dovolj obrasla. V Pomurju je zacvetela tudi oljna ogrščica, prav tako nekoliko prezgodaj. Na zahodu države, na Obali in na Goriškem so zgodnji koščičarji odcveteli, v Goriških Brdih pa so vso dekada odpirale cvetove češnje, hruške, ponekod tudi že zgodnje jable. Češnje polno cvetijo tudi drugod po Sloveniji, nekoliko zaostajajo le v višjih predelih. Tla so dovolj ogreta tudi za sajenje krompirja in nekaterih zelenjadnic na prosto.

NOVICE

Obdobje dormance (od oktobra 2015 do marca 2016) smo zaključili z nadpovprečnimi vsotami efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C, vendar vseeno nižjimi od lanskoletnih vrednosti. V Biljah in Murski Soboti je znašala vsota 590 oziroma 356 °C, kar je za 17 % višje od povprečja, v Novem mestu so sezono zaključili s 438 °C, v Ljubljani s 433 °C in v Portorožu s 766 °C, torej z od 20 do 24 % višjimi vrednostmi od povprečja.

Z vstopom v vegetacijsko sezono prehajamo na izdajo vodno bilančnih biltenov vsakih deset dni. Bilteni so na voljo na **Vremenskem portalu**: <http://meteo.arso.si> na podstrani **Agrometeorologija**, kjer najdete tudi tekoče agrometeorološke in meteorološke podatke.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 13. 4. 2016

SLOVENDA	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi		plohe			
Tmax [°C]	22	18	21	22	24
Tmin [°C]	10	10	7	8	10
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	18 .. 36	7 .. 18	7 .. 18	7 .. 18	7 .. 18

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje / Modelska napoved / Verjetnostna napoved - 10 dni*